

«Η Εβραϊκή Κοινότητα των Ιωαννίνων. Διαδρομή στο Χρόνο»

*Μια έκθεση του Εβραϊκού Μουσείου της Ελλάδος με τη συνεργασία της Δημοτικής
Πινακοθήκης Παπάγου - Χολαργού*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΤΟΥ ΕΒΡΑΪΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

κ. ΖΑΝΕΤ ΜΠΑΤΤΙΝΟΥ

Εκλεκτοί Προσκεκλημένοι, Αγαπητοί Φίλοι, Κυρίες και κύριοι,

Σας μεταφέρω ειλικρινείς χαιρετισμούς του Διοικητικού Συμβουλίου του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος και θερμά συγχαρητήρια προς τους δήμους Παπάγου - Χολαργού και Ιωαννιτών, για την πρωτοβουλία και την βούληση, να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν τις σημαντικές εκδηλώσεις γνωριμίας, που θα λάβουν χώρα αυτό το Σαββατοκύριακο, υπό την αιγίδα της Βουλής των Ελλήνων. Το ΕΜΕ χαιρετίζει τους δύο δήμους, που ατενίζουν θαρρετά το παρελθόν και βιώνουν το παρόν τους, ενώ πραγματοποιούν σταθερά βήματα προς ένα μέλλον συναδέλφωσης και συμπερίληψης, θετικής προσέγγισης και συνέργειας. Τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος και ανάπτυξη στην πόλη των Ιωάννινων, καλαίσθητες παρεμβάσεις στο αστικό περιβάλλον, αύξηση στην επισκεψιμότητα και θεμελίωση ενός καλύτερου και ελπιδοφόρου μέλλοντος. Σήμερα, οι δημότες Παπάγου – Χολαργού, έχουν την ευκαιρία να ανακαλύψουν πλευρές της γιαννιώτικης ιστορίας, που ίσως δεν γνωρίζουν. Προσμένουμε με χαρά το επόμενο βήμα αυτής της γόνιμης συνεργασίας, για να μάθουμε όλοι περισσότερα για αυτόν εδώ τον διπλό δήμο, για να γνωρίσουμε την ιστορία του, τους ανθρώπους και τις κοινωνικές ομάδες που τον απαρτίζουν, να δούμε το δημογραφικό και το πολιτιστικό του πρόσωπο.

Η περιοδική έκθεση, που εγκαινιάζεται απόψε, δημιουργήθηκε από το Εβραϊκό Μουσείο της Ελλάδος. Είναι τιμή και χαρά για μας η παρουσίασή της στον φιλόξενο

χώρο της Πινακοθήκης του Δήμου Παπάγου – Χολαργού, όπου θα παραμείνει στη διάθεση του γενικού και μαθητικού κοινού, ως τις 15 Νοεμβρίου 2022.

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος συμπληρώνει φέτος 45 χρόνια από την ίδρυσή του. Ως ιστορικό και εθνογραφικό μουσείο, εστιάζει το ενδιαφέρον του στην παρουσίαση μιας εναργούς εικόνας της ιστορίας και παράδοσης των ελληνο-εβραϊκών κοινοτήτων στη διάρκεια των αιώνων. Επίσης, το Μουσείο εισήγαγε το 2001 την Εκπαίδευση για το Ολοκαύτωμα στην Ελλάδα και εξακολουθεί να υπηρετεί στην πρώτη γραμμή σχετικών δράσεων και πρωτοβουλιών. Σε στενή συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Θρησκευμάτων του Υπουργείου Παιδείας, καθώς και με διεθνείς οργανισμούς που επιτελούν συναφές έργο, το ΕΜΕ δημιούργησε πρωτοποριακά προγράμματα εκπαίδευσης για το Ολοκαύτωμα, σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικές δράσεις κατά του ρατσισμού, του αντισημιτισμού και της κοινωνικής περιθωριοποίησης. Το 2014, με βάση το μοναδικό του ερευνητικό πεδίο και τα ενθαρρυντικά του αποτελέσματα, ανακηρύχθηκε ομόφωνα Ερευνητικό Κέντρο από το Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Πρωταρχικός στόχος του, είναι η έρευνα και παρουσίαση του διαχρονικού και πολύπλευρου χαρακτήρα του ελληνικού εβραϊσμού, η διερεύνηση ζητημάτων ιστορίας, μνήμης, ταυτότητας και πολιτιστικής παραγωγής και κυρίως, η κοινοποίηση των ερευνητικών πορισμάτων μέσα από εκθέσεις, εκδηλώσεις και εκδόσεις. Σε αυτό το πλαίσιο δραστηριοτήτων εντάσσεται και η παρούσα περιοδική έκθεση με τίτλο *“Η Εβραϊκή Κοινότητα των Ιωαννίνων. Διαδρομή στο Χρόνο”*. Οι ενότητες της έκθεσης θίγουν επιμέρους θέματα όπως η ιστορική πορεία, η θρησκευτική παράδοση, η συναγωγική αρχιτεκτονική, η ενδυμασία, η οικιακή λατρεία και η εκπαίδευση. Επίσης, εξετάζεται η κοινωνική διάσταση του θέματος, ανιχνεύοντας την καθημερινή ζωή, την επαγγελματική και πολιτιστική δράση των Γιαννιωτών Εβραίων, μέσα στο ευρύτερο πλαίσιο της τοπικής κοινωνίας. Η έκθεση αποτελείται από 24 πανό και αναπτύσσεται σε τέσσερις βασικές ενότητες, που παρουσιάζουν όψεις και εικόνες από το πλούσιο μωσαϊκό της εβραϊκής ζωής στα Γιάννενα.

Περιλαμβάνει πρωτότυπο και πλούσιο υλικό από το Φωτογραφικό Αρχείο, τα Αρχαιακά Σύνολα και τις Συλλογές του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, και ενσωματώνει νέα αποτελέσματα της ιστορικής έρευνας. Εικόνες από χαρακτηριστικά δείγματα θρησκευτικής και κοσμικής τέχνης, πλήθος φωτογραφιών των οικημάτων και των μελών της κοινότητας, κυρίως από τον 19^ο και τον πρώιμο 20^ο αιώνα, καθώς και χαρακτηριστικά, εικονογραφούν τα επεξηγηματικά της κείμενα. Την συνοδεύει σχετικός κατάλογος, έκδοση του Δήμου Παπάγου-Χολαργού, που θα βοηθήσει τους επισκέπτες να ανακαλύψουν τις ιστορίες και τα μηνύματα της έκθεσης.

Κυρίες και κύριοι,

Τα τελευταία χρόνια ο ρόλος των μουσείων μετασχηματίζεται: δεν λειτουργούν πλέον ως εκθετήρια σιωπηλών χαμένων κόσμων και περασμένων εποχών, αλλά ως ζωντανοί χώροι, όπου όχι μόνο καταγράφεται το παρελθόν, αλλά και δομείται μια διαφορετική συνείδηση της κοινωνικής πραγματικότητας. Τα μουσεία καλούνται να επιτείνουν τον κοινωνικό τους ρόλο και να παρέχουν σε ένα διεθνές, πολύγλωσσο κοινό πολλαπλές και αλληλοσυνδεόμενες αναγνώσεις του παρελθόντος, νέες οδούς κατανόησης του παρόντος και να συμβάλουν θετικά στον οραματισμό και την δημιουργία ενός βιώσιμου και συμπεριληπτικού μέλλοντος για όλους. Καθώς η επιστήμη της Ιστορίας καλλιεργεί την κριτική σκέψη, την πλουραλιστική θεώρηση των γεγονότων και αντιμάχεται διαστρεβλώσεις και θεωρίες συννομωσίας, τα ιστορικά μουσεία αποτελούν πολιτισμικά ιδρύματα με κεντρικό ρόλο στην προαγωγή της δημοκρατικής, μη-τυπικής εκπαίδευσης.

Το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος στοχεύει με την έκθεση αυτή, να παρουσιάσει στο κοινό των επισκεπτών, το διαχρονικό πρόσωπο της τοπικής εβραϊκής κοινότητας, εικονογραφώντας μια ελάχιστα γνωστή πλευρά του πλουραλιστικού παρελθόντος και παρόντος της πόλης των Ιωαννίνων.

Με την ελπίδα ότι ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί, θα ήθελα να ευχαριστήσω για την τιμητική πρόσκληση προς το Μουσείο και να συγχαρώ θερμά τον Δήμο Παπάγου-Χολαργού και τον **Δήμαρχο κ. Αποστολόπουλο**, τον Δήμο Ιωαννιτών και τον **Δήμαρχο**

κ. Ελισάφ και όλους τους συμμετέχοντες οργανισμούς και ιδιώτες. Πιστεύω ότι οι εκδηλώσεις αυτού του διήμερου θα γράψουν ιστορία και θα αποτελέσουν υπόδειγμα ενδυνάμωσης και αποτελεσματικότητας της τοπικής αυτοδιοίκησης και του κοινωνικού και πολιτιστικού της ρόλου, όπως και παράδειγμα προς μίμηση.

Θερμές ευχαριστίες οφείλονται στην **κ. Κατερίνα Νταλαγιώργου**, που εμπνεύστηκε και εργάστηκε σταθερά για την επίτευξη των εκδηλώσεων, στον **γραφίστα κ. Κώστα Σταμάτη**, που δημιούργησε το αναμνηστικό έντυπο, και σε όλους τους εργαζομένους στον Δήμο και στην Πινακοθήκη του Δήμου Παπάγου-Χολαργού, για τη φιλοξενία της έκθεσης και για τη γόνιμη συνεργασία μας. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω και τους άξιους και ακούραστους συναδέλφους μου στο Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος.

© EME, 2022